



**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.  
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,  
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac  
sumptu haud ita modico ...**

**Rupert <von Deutz>**

**Colonia, M. D. XXVI.**

**VD16 R 3796**

De ædificatione e huius domus domini, & quod ibi factu[m] sit illud quod  
Psalmista dixit, misericordia & ueritas obuiaueru[n]t sibi, iustitia & pax  
osculatæ sunt.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

solum quod rationalis cognitus, uerum etiam (quod maximum est) spiritualis intelligentiæ capax. Denique & si tunc primus homo non intellexit, & post eum quam plurimi (sicut scriptum est) homo, cum honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Et rursum, animalis homo non percipit ea quæ fecit deus: at tamen spirituales fuerunt, & sunt multi, magnus enim dominus, quos uoluit, multos spiritu intelligentiæ repleuit. ¶ A die septimo, cui deus benedixit, & in quo requieuit, quem sanctificauit. Propter hoc ipsum, ut in ipso requieuit, in quantum iam in hac uita uel percipi uel gustari potest, requies illa, cuiusmodi sit, cognoscitur spiritus sanctus, quod spiritus sit sapientiæ: quia uere ad magnam sapientiam adducit illum, quem docilem facit illius dictis: Tollite iugum meum super uos, & discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus uestris. Ista requies sapientiæ est, quam spiritus sanctus efficit, id est, participatio sapientiæ increatæ, quæ est ipsum uerbum dei, sapientiæ patris.

Psalm. 46.

1. Cor. 2.

Spūs sapiētiae die septimo.

Mat. 11.

¶ Quam ob causam idem sacramentum spiritus septiformis congruè fuerit septem columnarum appellatione designari, cur & Esaias ordinem uerbo spiritus eisdem ordinans, a spiritu sapientiæ descendit, ad spiritum timoris. Ca. V.



N quantum potuit sermo fidelis fontem lucidum adiuit, de quo riuus emanauit per ora multorum, dicentium similia huic, qui cum dixisset, sapientiæ ædificauit sibi domum, secutus ait, excidit columnas septem. ¶ Quam uero ob causam, iam dictum septiformis spiritus sacramentum designari conueniebat appellatione septem columnarum? Nimiram propter gloriam magnam & honorem huius altissimi filij hominis, quia uidelicet templum corporis eius, ipsa est domus quam sapientiæ sibi ædificauit. Domus autem, quæ super columnas ædificata est, profecto ex ipsis columnis firmitatem pariter & pulchritudinem habet & alta est. Si igitur columnas aspicias, quas nunc ordine digestas demonstrauimus, nonne talis positio domus sapientiæ illa est exaltatio filij hominis, de qua scriptum fuerat iam dudum, gloria & honore coronasti eum & constituisti eum super opera manuum tuarum? ¶ Denique & dominus est angelorum sanctorum, & dominus firmamenti, id est, cœli, & dominus terræ siue paradyssi, & maris, & dominus solis & lunæ & stellarum, & dominus omnium creaturarum quas aquæ produxerunt & quæ de terra productæ sunt, & dominus totius generis humani, & dominus etiam sabbati, id est, patriæ cœlestis, in qua est plenitudo illius, quam speramus, requiei. Vere magna domus pulchra & altissima domus. ¶ Ipse septiformis spiritus, in eadem domo plenarie habitat quietissime: nullam enim unquam passus est, ibi offensam alicuius culpæ seu negligentiæ. Hoc est quod Esaias dixit. Et requiescet super eum spiritus domini. ¶ Quod autem eisdem spiritus aliter subordinauit, primum ponens spiritum sapientiæ: septimum autem spiritum timoris: causam siue rationem hanc habet. Quia dominus noster Iesus Christus, cuius aduentus prædicebatur de altissimo sapiente secreto, & magna requie sua, de sinu patris huc descendit, usque ad obedientiam & mortem crucis, quæ uidelicet obedientia, religiosus in ipso erat timor domini: nos autem, quorum ad eruditionem siue correptionem scripta sunt opera illa patris & filij & spiritus sancti, à timore incipimus, & in sapientiâ perficimur, sicut alia scriptura dicit: Initium sapientiæ timor domini.

Prouer. 9.

Cur septē spiritus dñi dicuntur septē columnæ domus.

Psalm. 8.

Filius hominis, dñs est omnium rerum

Mat. 12.

Plena reges premissi spirituum in Christo.

Esa. 11.

Duplex ordo septē spirituum

Psalm. 110.

¶ De ædificatione huius domus domini, & quod ibi factum sit illud quod psalmista dixit, misericordia & ueritas obuiauerunt sibi, iusticia & pax osculatae sunt.

Caput VI.



Vomodo factum est istud? Quomodo ædificata est ista domus? Malleus & securis & omne ferramentum non sunt audita in domo, cum ædificaretur, sed in secreto silentio, nulla interstrepente humani operis inquietudine, spiritus sanctus, qui in principio ferebatur super aquas, in beatam uirginem superuenit, eiusque utero ineffabiliter obumbravit, in modum uolucris ouum subiectum desideratissimam sessionem calefaciens. Qua tñ similitudine, nisi ante nos præsumpta fuisset, forte nostra infirmitas in tanto mysterio uti non auderet. ¶ Tunc itaque factum est illud, quod psalmista

3. Reg. 6.

Spūs sc̄tus obumbrauit uerum Mariæ. Lucæ. 1.

K sta cap.

**Psal. 84** sta canens prædixerat: Misericordia & ueritas obuiauerunt sibi, iustitia & pax osculatae sunt. Veritas de terra orta est, & iustitia de caelo prospexit. Denique misericordia spiritus sanctus est, ueritas uerbum dei, filius dei est. Item, iustitia Christus dei filius est; pax, id est, resmissio peccatorum, spiritus sanctus est. Quomodo uel ad quid talis misericordia, & talis ueritas, & ubi obuiauerunt sibi: Quomodo uel ad quid talis iustitia, & talis pax osculatae sunt? **¶** Interrogare rem & ego aliquid quod longe minus est, & tamen neque uerbis explicari neque sensu hominis comprehendere potest. In nido uolucris, ouo subiacente, quomodo & ipsum corpus uolucris & concretus ex ouo foetus obuiant sibi? Neque enim sub sedentis corpus uolucris in semen conuertitur, aut à natura sua dimittitur, ut similis illi foetus nascatur: sed calore corporis sub sedentis, ouum animatur, & succus eius in uolucrum similem formatur, sicque obuiant sibi, & inuicem osculantur, id est, inseparabili amore consociantur. Quis de huiusmodi disputare sufficiat? Legimus quidem, quia disputauit Salomon super lignis à cedro, quæ est in libano usque ad hyssopum qui egreditur de pariete, & disseruit de iumentis & uolucris & reptilibus & piscibus: sed non legimus eum disputando, & disserendo hæc eadem comprehendisse. **¶** Quanto minus quis disputare uel disserere sufficiat, quomodo spiritus sancto in beatam uirginem, & superuenienti & in sua natura siue substantia permanenti, ne quis putent quod illic ipse pro semine fuerit, uerbum dei cum seminata substantia uirginis uentris obuiauerit, iuxta illud quod iam dictum est: Misericordia & ueritas obuiauerunt sibi. Non ergo hæc nobis altiora queramus, ne uelut scrutatores maiestatis arguamur. Hoc scire contenti, quia sapientia domum istam, templum sacro sanctum corporis sui, spiritu suo sibi edificauit, spiritu (inquit) suo id est, ex operatione, non de substantia spiritus sui, & iam dicat septem columnas, non de sola patris sui persona, quasi de alio monte excidit, sed ipsa sapientia, siue filius dei, & pater eiusdem filii, sicut sunt una substantia, sic & ambo inseparabiliter septiformem spiritum suum, indiderunt huic domui, huic homini Iesu Christo, filio dei, filio hominis.

**¶** Item de eadem re, ad quid misericordia & ueritas obuiauerunt sibi, & quale consilium de saluando humano genere illic habuerint, secundum illud beati Job, uirum nam appenderentur peccata mea quibus iram merui, & calamitas quam patior in fratera. Caput .VII.

Ad quid iustitia & pax osculatae sunt.



**D**iximus pro posse, quomodo & ubi misericordia, & ueritas obuiauerunt sibi, iam dicendum etiam ad quid. Nam etiam hoc supra propositum est. Ad quid ergo misericordia & ueritas sibi obuiauerunt? Ad quid conuenerunt? Ad quid iustitia, quæ est ipsa ueritas: & pax, quæ est ipsa misericordia, osculatae sunt? Nimirum ad consulendum & habendum de magnis rebus consilium, ad pertractandum magnæ rei negotium, scilicet quomodo saluaretur genus humanum. Non enim leue erat pondus huius rei, quod salua ratione iustitiæ seu ueritatis, quæ est ipsum uerbum siue filius dei, hominem excusaret, & saluti restitueret misericordia quæ est spiritus sanctus. **¶** Habitum ergo est consilium, imo quod ante secula fuerat consilium præfinitum, tunc ex utero uirginis productum est ad effectum, agendo scilicet, quatenus constaret hominem plus calamitatis esse passum quam peccatis suis promerisset. Hæc ergo fuit summa consilii in illa conuentione obuiantiu sibi misericordiae & ueritatis, siue osculantiu iustitiæ & pacis, hominem illum diuinæ benignitatis, fructum terræ nostræ, scilicet uirginis uentris oportere mortalem nasci & mori & resurgere à mortuis, atque ita consummatum per fidem in cordibus nostris: ut essemus nos duo, uir delictis homo peccator ac propter peccatum morti addictus, & in uno quoque nostrum homo absque peccato mortalis factus, & mortificatus, & iccirco mortis uictor effectus. Nonne ita mediator dei & hominum, homo Iesu Christe, ego & tu duo sumus? Immo nonne unus spiritus & unum corpus sumus. Attamen alio respectu duo sumus, & de nobis duobus sapientia loquitur. Melius est duos simul esse quam unum. Habent emolumentum societatis suæ. Si unus ceciderit ab altero fulcietur. Et si quispiam præualuerit contra unum, duo resistunt ei. Vbi fit aut fiet istud? Nimirum in ista uita incipitur, & in porta, cuius meminit **Psal. 126** mista, dicendo: Non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta: in porta (inquit) id est, in exitu

Summa consilii iustitiæ & pacis

1. Cor. 6  
Ecc. 4.

**Psal. 126**